

Siirtolaisuusinstituutin toimintasuunnitelma vuodelle 1988

Vuonna 1988 Siirtolaisuusinstituutin toiminnalle on leimaa-antavana piirteenä atk-järjestelmien käyttöönotto eri toiminnanaloilla. Tutkimustoimintaa jatketaan ja kehitetään. Samalla pyritään myös arkiston ja kirjaston palveluvalmiuksia lisäämään. Keskeistä vuoden 1988 toiminnalle on osallistuminen Delaware-siirtolaisuuden 350-vuotisjuhliin ja Australian eurooppalaisen asutuksen 200-vuotisjuhliin.

Siirtolaisuusinstituutti on edeltäneenä toimintakautena saanut omat atk-laitteet, joiden käyttöönottoa ja hyödyntämistä jatketaan ja kehitetään vuoden 1988 aikana. Siirtolaisuusinstituutin automaattisessa tietojenkäsittelyssä tulevat huomioon otettaviksi ainakin

- yleishallinto- ja ylläpitotehtävät,
- tutkimustoiminta,
- tutkimuksen edistämiseen ja yleisöpalveluun liittyvät tehtävät,
- arkistohallinnolliset tehtävät,
- kirjaston automaatio.

Koska Siirtolaisuusintituutin tehtävänä on edistää, seurata ja koordinoida suomalaista siirtolaistutkimusta ja sen dokumentointia tulee instituutin lähivuosien tietojenkäsittelyjärjestelmä olemaan kaksitasoinen:

- instituutissa ylläpidettävät tiedostot
- liittyminen mukaan muihin olemassaoleviin tietojärjestelmiin.

Vuoden 1988 aikana tulee kokeiltavaksi myös Siirtolaisuusintituutin julkaisujen ja lehden toimittaminen instituutin omalla tietokoneella kirjapainoon valodottavaksi.

Automaattiseen tietojenkäsittelyyn siir-

tyminen eri toimintamuodoissa ja mahdollisimman monipuolisten ratkaisujen löytyminen tulee olemaan vaativa ja suuritöinen tehtävä. Edeltäneenä toimintakautena saataneen aikaan osoiterekisterien ja konekirjoituksen ym. pienempien toimintojen siirtäminen atk:lle. Vuoden 1988 aikana jatketaan vaativimpien toimintojen käyttöönoton tutkimusta ja selvitetään missä määrin muualla toiminnassa olevat järjestelmät soveltuvat instituutin käyttöön. Tällöin ollaan kiinteässä yhteistyössä mm. valtion teknillisen tutkimuslaitoksen tutkimusrekisterijärjestelmän kanssa ja seurataan valtakunnallisen arkistainesrekisterin kehittymistä (ns. VALREK).

Toimintakauden aikana ryhdytään valmistelemaan "Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografiaa 1978-88", joka olisi jatkoa v. 1978 julkaistulle bibliografialle.

Dokumentointi, arkistointi ja kirjasto

Siirtolaisuusinstituutti jatkaa aikaisempien vuosien tapaan muuttoliikkeitä käsittelevän materiaalin keruuta ja dokumentointia. Yhtenä keskeisenä tehtävänä tulee olemaan arkistainesrekisterin luominen atk:lle ja tällöin seurataan valtionarkiston valtakunnallisen rekisterin (ns. VALREK) kehittymistä. Yhtenäisen tiedoston kerääminen eri puolilla Suomea säilyneistä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjenkin siirtolaisuutta käsittelevistä arkistoista on tutkijapalvelun kannalta tärkeää. Yksityisarkistojen säilyminen on usein sattumanvaraista ja ne on voitu luovuttaa paitsi eri tyyppisiin arkistoihin, myös kirjastoihin tai

muihin vastaaviin laitoksiin.

Kirjastoon hankitaan siirtolaisuutta ja maassamuuttoa käsittelevää aineistoa ja tieteellisiä tutkimuksia sekä muuta materiaalia, kuten kaunokirjallisuutta ja siirtolaisten julkaisemia muita painotuotteita. Kotimaista ja ulkomaista vaihtosuhteiden kehittäminen edelleen sekä jatketaan tietojen siirtoa tietokoneelle.

Toimintakauden aikana laaditaan yksityiskohtainen suunnitelma siirtolaisten henkilörekisterin laatimiseksi yhteistyössä eri arkistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Rekisterin sisällön suunnittelu ja ohjelman laatiminen sen toteuttamiseksi tulee olemaan vaativa ja aikaavievä tehtävä tässä projektissa. Tällöin on otettava huomioon myös vuoden alussa voimaan astuva henkilörekisterilaki ja -asetus. Rekisteri palvelee ensisijassa sukututkijoita, mutta soveltuu myös muunlaisen siirtolaisuustutkimuksen perusmateriaaliksi.

Toimintakauden aikana on edelleen tavoitteena päästä yksityisluontoisten arkistojen valtionavun piiriin.

Tutkimustoiminta

Siirtolaisuusinstituutin tutkimusohjelma vuosille 1986-90 luo kehikset instituutin tutkimustoiminnalle. Ohjelman toteutumista seuraamaan on asetettu ns. tutkimusohjelman suunnittelu- ja seurantatyöryhmä, jonka tehtävänä on paitsi pitää se ajantasalla myös kehittää ja täydentää ohjelmaa sitä mukaa kuin uusia tutkimushankkeita ilmenee. Muualla kuin Siirtolaisuusinstituutissa tehtävää siirtolaisuuden ja maassamuuton tutkimusta koordinoidaan ja seurataan ylläpitämällä tutkimusrekisteriä valmistuneista ja tekeillä olevista tutkimuksista. Siirtolaisuusinstituutti osallistuu myös eri Pohjoismaissa olevien muuttoliiketutkimusrekistereiden välisten yhteyksien kehittämistä ja mahdollisesti perustettavaa yhteistä pohjoismaista muuttoliiketutkimusrekisteriä koskevaan yhteistyöhön. Ilmeistä on, että instituutti joutuu toi-

mintakauden aikana hankkimaan lisää atk-laitteita tutkimustoiminnan tarpeisiin.

Toimintakauden aikana

1. jatkuu prof. Pertti Virtarannan johtama ja Suomen Akatemian rahoittama tutkimus suomen kielen nykytilasta Amerikassa ja Australiassa. Projektin australiansuomea koskeva osuus kuuluu Siirtolaisuusinstituutin tutkimusohjelmaan ja instituutti on tarjonnut sille työskentelytilat.

2. pyritään osallistumaan UNESCON järjestämään kansainvälisen tutkimusprojektin "The Role of Information in the Realization of the Human Rights of Migrant Workers" lopettamiskokoukseen Sveitsissä. Suomen osalta tutkimus "Siirtolaisuutta koskeva lehdistökirjoittelu Suomessa 1880-1939 ja 1945-1984" on tehty Siirtolaisuusinstituutissa ja Tampereen yliopistossa ja sen on rahoittanut Suomen Akatemia.

3. jatkuu tutkimusprojekti "Suomalaiset maailmalla", joka perustuu SAN:n ulkoskandinaavien jaoston Suomen edustustoille ja ulkosuomalaisten yhdistyksille tekemään kyselyyn. Tutkimuksen rahoittaa työvoimaministeriö. Projektiin kuuluu atk-pohjaisen tutkimusrekisterin suunnittelu.

4. jatkuu tutkimus "The American Mass-media View of Finnish Immigrants during 1880-1939", joka perustuu tutk.siht. Ismo Söderlingin USA:sta keräämään aineistoon.

Toimintakauden aikana alkavat seuraavat tutkimukset, mikäli niiden rahoitus saadaan järjestymään:

5. Turusta Varsinais-Suomen kuntiin muuttaneiden paluumuutto,

6. Pakolaisuuskirjoittelu Suomen sanomalehdistössä 1900-luvulla.

Toimintakauden aikana jatketaan seuraavien tutkimusprojektien suunnittelua:

7. Pakolaisten Suomen kuntiin sijoittuminen - kunnallinen näkökulma,

8. Maassamuuttotutkimus aiheena muuttoliikkeen rooli tulevassa tietoyhteiskun-

nassa,

9. Kokonaisselvitys Suomen ja Ruotsin välisestä siirtolaisuudesta toisen maailmansodan jälkeen,

10. Suomesta Keski- ja Etelä-Eurooppaan suuntautunut siirtolaisuus,

11. Australian ja Uuden Seelannin suomalaisten historia,

12. Kokoomateos suomalaisesta siirtolaisuudesta.

Siirtolaisuusinstituutin tutkimusohjelman seuranta ja ajantasalla pitäminen on yksi järkevän ja tulokellisen tutkimustoiminnan perusedellytys. Tutkimusten mahdollisesta käynnistämisestä päättää Siirtolaisuusinstituutin hallitus tutkimusohjelman suunnittelu- ja seurantaryhmää kuultuaan.

Näyttelytoiminta

Siirtolaisuusinstituutti valmistaa vuoden 1988 aikana kolme siirtolaisaiheista näyttelyä:

1. Delaware-siirtolaisuuden 350-vuotisjuhlanäyttely, joka on historiallinen, vanhoihin asiakirjoihin ja muihin dokumentteihin perustuva näyttely. Näyttely tehdään kahtena kappaleena, toinen lähetetään Yhdysvaltoihin, jossa sen avajaiset ovat University of Delawaressa maaliskuun alussa. Sen jälkeen näyttely kiertää eri puolilla Yhdysvaltoja. Toinen näyttely jää Suomeen ja on esillä Finlandia-talossa järjestettävässä Delaware-juhlassa 30.3. ja kiertää sen jälkeen Suomessa ainakin Rautalammillä, Kuopiossa ja Etelä-Pohjanmaalla.

2. Australiassa vietetään v. 1988 eurooppalaisen asutuksen 200-vuotisjuhlia. Siirtolaisuusinstituutti rakentaa tämän johdosta Suomen Australian siirtolaisuutta esittävän valokuvanäyttelyn, joka tehdään kahtena kappaleena. Näistä toinen lähetetään Australiaan ja sen avajaiset pidetään huhtikuun alussa Sydneyssä Suomi-Päivien yhteydessä. Tämän jälkeen näyttely kiertää eri puolilla Australiaa australiansuomalaisten tilaisuuksissa. Toinen kappale jää

Suomeen ja on esillä kesäkuun alussa Tampereella Suomi-Australia Päivien yhteydessä ja kiertää sen jälkeen Suomessa Australia-Seurojen avustuksella.

3. Siirtolaisaiheinen postikorttinäyttely rakennetaan yhteistyössä postikorttitutkija Orvo Bogdanoffin kanssa. Näyttely sisältää n. 300 siirtolaisaiheista postikorttia selvityksineen. Myöskin tätä näyttelyä on tarkoitus kierrättää eri puolilla Suomea kirjastoissa ja muissa näyttelytiloissa.

Seminaari- ja kongressitoiminta ja vierailevat luennoitsijat

Siirtolaisuusinstituutti järjestää toimintakauden aikana Delaware-siirtolaisuuden seminaarin marraskuussa 1988 Turussa. Seminaari pidetään valtuuskunnan syyskokouksen yhteydessä. Sen pääesiintyjänä tulee toimimaan Dr. Richard H. Hulan Yhdysvalloista. Muut esiintyjät ovat tutkijoita Ruotsista ja Suomesta.

Liittyen Suomen ja Australian väliseen kulttuurivaihtoon Siirtolaisuusinstituutti kutsuu Australian National Universitystä emeritus sosiologian professori Jerzy Zubrzyckin luennoimaan Suomeen. Prof. Zubrzycki on kansainvälisesti tunnettu väestötieteilijä, joka voisi esiintyä paitsi instituutin järjestämässä tilaisuudessa myös Suomen eri korkeakouluissa vierailevana luennoitsijana.

Osallistuminen muualla järjestettäviin seminaareihin

Siirtolaisuusinstituutin johtaja Olavi Koivukangas osallistuu helmikuun 27. päivänä The Historical Commission of New Jersey:n järjestämään konferenssiin sekä 3.-5.3. University of Delawaressa järjestettävään Uuden Ruotsin siirtokuntaa käsittelevään konferenssiin. Tähän konferenssiin osallistuvat myös prof. Juha Pentikäinen Hy:n uskontotieteen laitokselta sekä Risto Pikkola Turusta.

Siirtolaisuusinstituutti osallistuu Melbourneissa 28.-31.8. järjestettävään skandinaaviseen Australian siirtolaisuuden konferenssiin. Tähän konferenssiin osallistuvat Suomesta toht. Olavi Koivukangas, prof. Juha Pentikäinen ja FK Hannele Hentula. Mahdollisuuksien mukaan osallistuu Olavi Koivukangas myös Sydneyssä ja Canberrassa 14.-26.8. järjestettävään "Terra Australis to Australia" konferenssiin.

Julkaisutoiminta

Vuonna 1988 julkaistaan pitkään valmistella olleet prof. Pertti Virtarannan Amerikkansuomen sanakirja sekä Finn Forum' 84 konferenssijulkaisu.

Lisäksi pyritään neuvottelemaan me-

neillään olevien ja valmistuvien tutkimusprojektien tilaajien kanssa tulosten julkaisemisesta instituutin omissa sarjoissa.

Lisäksi toimintakauden aikana julkaistaan Delaware-siirtolaisuuden suomen-, ruotsin- ja englanninkielinen näyttelyjulkaisu sekä mahdollisesti Suomen Australian siirtolaisuuden näyttelyjulkaisu. Samoin postikorttinäyttelyyn liittyen julkaistaan 150-sivuinen näyttelyjulkaisu.

Tutkitaan myös mahdollisuuksia julkaista Edward W. Laineen kokoama teos "On the Archival Heritage of the Finnish Canadian Working-Class Movement".

Siirtolaisuus-Migration aikakauslehdestä ilmestyy neljä numeroa entiseen tapaan.

Muuta julkaisutoimintaa harjoitetaan varojen sallimissa puitteissa.

The Institute of Migration. Plans for 1988

In 1988 the dominant feature in the operations of the Institute of Migration will be the introduction of computers within various fields of operations. The Institute's research activities will be continued and further developed, and the archives and library services are going to be improved. Two of the central events in 1988 will be participation in the 350th Anniversary of the Delaware settlement and the Bicentenary of European settlement in Australia.

During the past year the Institute of Migration has acquired computer equipment, the use and further application of

which is to be continued and further developed during 1988. The computerized operations at the Institute will include:

- general administration and maintenance,
- research,
- promotion of research and public service,
- archive administration,
- library automation.

Since the task of the Institute of Migration is to promote, monitor and coordinate Finnish research on migration and the

documentation thereof, the computer system at the Institute in the next few years will operate on two levels:

- files maintained by the Institute
- links with other existing data systems.

During 1988 the Institute also intends to carry out trials in editing the publications and the periodicals of the Institute on its own computers ready for printing.

Documentation, the Archives and the Library

As in previous years, the Institute of Migration will continue to collect and document material and information concerning migration. One of the central tasks will be the compilation of an archives register for the computer.

New acquisitions for the library will include material relating to migration and population movements within the country, scientific research papers and other material, and also novels and other publications by emigrants. The exchange network both within Finland and with other countries is being developed further and the transfer of information into a data base will continue.

During 1988 a detailed plan is also to be drawn up on collaboration with various archives and research institutes in compiling a personal register of emigrants.

Research

The research program of the Institute of Migration for 1986-90 provides the framework for the research activity at the Institute. Research being carried on elsewhere into migration and population movements within countries will be coordinated and monitored by means of a research register listing both research pro-

jects already completed and those currently in progress. The Institute of Migration will also be involved in cooperation between the migration research registers located in the other Nordic countries, in order to develop mutual contacts and possibly also to create a joint Nordic register of migration research.

Exhibitions

The Institute of Migration is to prepare during 1988 three exhibitions concerning the theme of migration:

1. The 350th Anniversary of the first settlement in Delaware, a historical exhibition based on old records and other documents. There will be two identical sets of this exhibition, one of which will be sent to the United States at the beginning of March, where it will be opened at the University of Delaware. The exhibition will go from there on tour in other parts of the United States. The other set will be on tour in Finland throughout the whole of 1988.
2. Australia will be celebrating her Bicentenary of the European settlement in 1988. The Institute of Migration will take part in the celebration by mounting an exhibition of photographs on Finnish migration to Australia, also in two sets. One of these will be sent to Australia and the other will tour in Finland.
3. The Institute of Migration also intends to compile an exhibition based on postcards sent by Finnish-Americans to Finland during the first decades of the century. This exhibition will also tour in Finland in 1988. This exhibition will be set up in cooperation with Orvo Bogdanoff, who has carried out extensive research on postcards. These postcards relate to the theme of migration, and comprise altogether about 300 cards and comments.

Seminars, Congresses and Visiting Lecturers

In November 1988 the Institute of Migration will organize a seminar in Turku on the topic of the Scandinavian migration to Delaware.

In connection with the cultural exchange between Finland and Australia, the Institute of Migration has invited Professor Jerzy Zubrzycki, Professor Emeritus of Sociology at the National University of Australia, to lecture in Finland. Professor Zubrzycki is an internationally recognized demographer, and in addition to attending the meetings organized by the Institute he will also be visiting various Finnish Universities.

Seminars Abroad

The Institute of Migration is to take part in a conference on February 27, 1988 organized by The Historical Commission of New Jersey. On March 3-5, 1988 the Institute will be represented at a conference on the settlement of New Sweden, to be

organized at the University of Delaware.

The Institute of Migration will also participate in a conference on Scandinavian Migration to Australia, to be held in Melbourne on August 28-31, 1988, and also in the conference "Terra Australis to Australia" in Canberra on August 14-26, 1988.

Publications

In 1988 the Institute of Migration will be publishing *Amerikansuomen Sanakirja* (a Dictionary of Finnish American), compiled by Professor Pertti Virtaranta, and the conference publication *Finn Forum '84*, both of which have been under preparation for some time.

In addition, during 1988 the catalogue of the Delaware exhibition will be published in Finnish, Swedish and English, and possibly also the catalogue of the exhibition on Finnish migration to Australia.

A publication of about 150 pages will also be brought out by the Institute of Migration in conjunction with the postcard exhibition.